

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Pohjois-Suomessa annettavista sähkön hinnanalennuksista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Pohjois-Suomessa annettavista sähkön hinnanalennuksista. Lain nojalla sähkön toimittajat voisivat kilpailunrajoituksista annetun lain säännösten estämättä antaa alueellisia ja rajattua asiakaskuntaa koskevia alennuksia sekä rajoittaa hinnaltaan alennetun sähkön jälleen-

myyntiä Lapin läänissä ja Oulujoen alueella. Alennusten antaminen sinänsä on korvausta vesivoiman rakentamisen aiheuttamista haitoista.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Erilaisia järjestelyjä, joilla on vaikutettu sähkön hinnan alentamiseksi Lapissa, on ollut käytössä 1950-luvulta saakka. Alennusjärjestelyjen ensisijaisena perusteena on ollut korvata maakunnalle vesivoiman rakentamisen aiheuttamia haittoja.

Nykyiset Lapin läänissä ja Oulujoen alueella noudatettavat sähkön hinnanalennukset perustuvat valtioneuvoston 5.5.1983 tekemään periaatepäätökseen. Alennusten perusteiksi kirjattiin Kemijoen rakentamisen haittojen korvaaminen ja Lapin sähkölaitosten korkeiden jake-
luskustannusten kompensoiminen.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen nojalla Imatran Voima Oy ja Teollisuuden Voimansiirto Oy ovat myöntäneet sähkön tukkutariffista 15 %:n suuruisen ns. Lapin alennuksen Lapin läänin sähkölaitoksille ja 10 %:n suuruisen ns. Oulujoki-alennuksen Oulujoen alueen sähkölaitoksille. Lisäksi Lapin läänin sähkölaitoksille on toimitettu Kemijoki Oy:n valtion osakassähköä kohtuulliseen käypään hintaan määrä, joka on yhteensä enintään puolet edellä tarkoitettusta valtion osakassähköstä. Tukkusähkö-

alennukset ja Kemijoki Oy:n sähkö tuottavat Pohjois-Suomelle vuositasolla runsaan 70 miljoonan markan hyödyn.

Nykyisiä alennuksia koskevat sopimukset päättyvät 31.12.1992. Alennusten poistuminen aiheuttaisi sähkön kuluttajahintojen nousun maan keskiarvon yläpuolelle sekä Lapin läänissä että Oulujoen alueella.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tavoitteena on nykyisiä vastaavien alennusten antaminen Lapin läänin ja Oulujoen alueen sähkölaitoksille. Samoin tavoitteena on estää sähkön kuluttajahintoihin kohdistuvat korotuspaineet. Sähköntoimittajien myöntämät alennukset voivat perustua vain Imatran Voima Oy:n ja Teollisuuden Voimansiirto Oy:n vapaaehtoiseen suostumukseen. Nämä yhtiöt ovat ilmaisseet valmiutensa jatkaa nykyisiä alennuksia siten, että alennus myönnettäisiin tukkutariffien kiinteästä maksusta ja tehomaksusta. Tällainen alennuskäytäntö johtaisi nykyisiä alennuksia pienempiin alennuksiin siten, että

Lapin läänissä alennus vastaisi noin 8 %:n ja Oulujoen alueella noin 6 %:n alennusta sähkön hinnasta.

Alennusten pienenemisestä johtuva taloudellisen hyödyn supistuminen on tarkoitus korvata Kemijoki Oy:n valtion osakassähkön lisätoimituksilla ja toisaalta Kemijoki Oy:n sähkön toimitusten aloittamisella Oulujoen alueen sähkölaitoksille.

Alennusten jatkamiseen liittyy nykyisestä kilpailunrajoituksista annetusta laista (480/92) johtuvia ongelmia. Sähköntoimittajien myöntämät alueelliset ja rajattua asiakaskuntaa koskevat alennukset saatettaisiin katsoa lain vastaisiksi siitä huolimatta, että ne ovat korvausta vesivoiman rakentamisen aiheuttamista haitoista.

Tarkoituksena on, että toimittajien myöntämät alennukset koskisivat vain sitä sähköä, jonka jakelulaitokset myyvät jakelualueelleen. Tarkoitus ei ole, että jakelusähkölaitokset hankkisivat toimittajilta alennettuun hintaan sähköä muuhun jälleenmyyntitarkoitukseen. Tällaisen jälleenmyynnin estämiseksi toimittajien tulisi voida asettaa hinnaltaan alennetulle sähkölle jälleenmyyntirajoituksia. Toisaalta jälleenmyyntirajoitukset voitaisiin tulkita kilpailunrajoituksista annetussa laissa kielletyiksi kilpailunrajoituksiksi.

Sähkön hinnanalennusten mahdollistamiseksi Lapin läänissä ja Oulujoen alueella ehdotetaan säädettäväksi laki, jonka nojalla alennusten myöntäminen ja alennettuun hintaan saadun sähkön jälleenmyynnin rajoittaminen salitaan kilpailunrajoituksista annetun lain säännösten estämättä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen toteuttaminen tekisi mahdolliseksi jatkaa Lapin läänin ja Oulujoen alueen sähkölaitoksille annettavia sähkön hinnanalennuksia siten, että alennusten ja Kemijoki Oy:n sähkön tuomat hyödyt pysyisivät nykyisellään. Sähkölaitosten alennuksista ja Kemijoki Oy:n sähkön osto-oikeudesta saamat hyödyt ovat Lapin läänissä runsaat 4 p/kWh ja Oulujoen alueella vajaat 2 p/kWh. Alennusten vaikutus kuluttajahintoihin on Lapin läänissä runsaat 10 % ja Oulujoen alueella vajaat 10 %.

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen.

4. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu kahdessa kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa työryhmässä. Toisessa työryhmässä oli kauppa- ja teollisuusministeriön edustajien lisäksi mukana valtionvarainministeriön ja kilpailuviraston edustus. Työryhmät ovat kuulleet Pohjois-Suomen sähkönjakelulaitosten ja kuluttajien edustajia sekä sähköntoimittajia.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

Pohjois-Suomessa annettavista sähkön hinnaanalennuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sähkötoimittajat voivat alentaa Lapin läänin ja Oulujoen alueen jakelusähkölaitoksille myymänsä sähkön hintaa ja rajoittaa jälleenvyyntiä sen estämättä, mitä kilpailunrajoituksesta annetun lain (480/92) 4—7 §:ssä säädetään.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 1993 annettaviin alennuksiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Pekka Tuomisto*

